

Asia: VN/14302/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta uudeksi ilmastolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esityksestä

-

Hiilineutraaliustavoite ja päästövähennystavoitteet (2 §)

Luontopaneeli katsoo, että ilmastotavoitteet pitää asettaa myös maankäyttösektorin päästöille ja nieluille. Tämänhetkinen maankäyttösektorin tavoite on ehdollinen taakanjako- ja päästökaupparektorin ilmastotoimille ja mahdollistaa maankäyttösektorin isommat päästöt, mikäli taakanjako- ja päästökaupparektorilla ilmastotoimissa edetään toivottua paremmin. Tämän kaltainen vapaamatkustus ei kiritä kokonaisilmastotavoitetta, eikä ole Pariisin sopimuksen tai hallituksen esityksen perusteluiden mukainen. Tämän kaltainen kirjaus saattaa jopa mahdollistaa suurentuvat hakkuut, vaikka ilmastoviisainta metsäpolitiikkaa olisi hakkuumäärien vähentäminen. Hakkuiden lisääntymisellä on erittäin haitalliset biodiversiteettivaikutukset, sillä suurin osa uhanalaisista lajeista ja luontotyypeistä on metsäisiä ja metsätalous tärkeimpiä uhanalaistumisen syitä. Tästä syystä maankäyttösektorille tulisi asettaa myös itsenäinen tavoite esimerkiksi nielun koosta vuosille 2030 ja 2040.

Valtion viranomaisen ja kunnallisen viranomaisen edistämisvelvoite (5 §)

Luontopaneelin mielestä tämä edistämisvelvoite on ponnettomasti lausuttu ja kaipaisi IPCCn uusimman raportin hengessä voimakkaamman viestin. Ilmastotoimien ponnekkaan vaatimisen lisäksi on huolehdittava siitä että sen varjolla ei heikennetä biodiversiteettikriisin ratkaisemista.

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

Suunnittelujärjestelmä, erityisesti uusi maankäyttösektorin suunnitelma (7–13 §)

Luontopaneeli pitää maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman pisintä mahdollista päivitysväliä liian pitkänä. Tulevien vuosien aikana ilmastonmuutoksen hillitsemisen eteen on tehtävä paljon päätöksiä, jotka koskevat myös maankäyttösektoria, sillä erityisesti maankäyttösektorin toimet ovat

avainasemassa hiilensidonnan vahvistamisessa ja varmistamisessa. Samoin tiedot maankäytön ilmastovaikutuksista päivittyvät jatkuvasti.

Ilmastopolitiikan seuranta ja ilmastovuosikertomus (15–18 §)

-

Saamelaiskulttuurin edistäminen, saamelainen ilmastoneuvosto (mm. 14 §, 21 §)

-

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

Suomen ilmastopaneeli (20 §)

Suomen Luontopaneeli katsoo, että ilmastopaneelin tehtävä on erittäin tärkeä ja sen toimintaedellytykset pitää turvata ja mielellään vahvistaa. Tieteelliseen riippumattomuuteen nojaavat asiantuntijapaneelit (myös Luontopaneeli) ovat herkkiä nimityksiin liittyville päätöksille. Tästä syystä riippumattomuuden takaamiseksi nimitys kannattaisi olla esimerkiksi Suomen Akatemian vastuulla.

Muutoksenhaku (22 §)

-

Esityksen vaikutukset

-

Muita huomioita

6 § määritelmät

Lausunnossa ei ole erikseen paikkaa määrittelyiden osalta. Luontopaneeli haluaa nostaa seuraavan huomion määritelmästä:

10) nielulla prosessia, toimintaa tai mekanisme, joka sitoo kasvihuonekaasun, aerosolin tai kasvihuonekaasun esiasteen ilmakehästä;

Luontopaneeli on huolissaan lain kirjauksesta mahdollisesti aiheutuvasta sekaannuksesta, johtuen nielukäsitteen erilaisista tulkinnoista. Sekaannus voi johtua nielun yhdistämisestä nettonielukäsitteeseen, jossa käsitellään poistoja ja päästöjä yhdessä tai nieluksi, jossa tarkoitetaan vain poistoja (usein käytetty mm. Metsänkasvun osalta). Mikäli nielujen vahvistaminen myöhemmin tekstissä tarkoittaa, tai sen oletetaan tarkoittavan, toimia, joilla nopeutetaan hiilen hetkellistä poistumisnopeutta ilmakehästä kokonaisuudesta (poistot ja päästöt huomioitu) huolimatta, se voi johtaa tilanteeseen, jossa parantuneen hiilinielun tehokkuuden varjolla puustoa nuorennetaan

hakkuin, minkä seurauksena itse asiassa palautetaan puustoon ja maaperään varastoitunutta hiiltä ilmakehään. Tämä on erityisesti vanhojen metsien osalta ongelmallinen tilanne, koska hiilen nielu on vanhoissa metsissä hidastunut, mutta vanha metsä on iso hiilen varasto, joka pitää hiilen poissa ilmakehästä. Laki on kirjattava aukottomasti niin, ettei nielun vahvistaminen johda hiilivaraston heikentymiseen ja lisääntyneisiin hakkuisiin, sillä esim. Kalliokoski ym. (2019, Ilmastopaneelin julkaisuja), osoittaa vähenevien hakkuiden olevan ilmastovaikutukseltaan myönteisempi kuin nykyinen tai kasvava hakkuutaso.

Ketola Tarmo
Suomen Luontopaneeli